

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/172/2017
Identifikačné číslo spisu:	7911201577
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7911201577.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C.. N. G., bývajúcej vo D., T. XX/XX, zastúpenej JUDr. Vojtechom Horváthom, advokátom v Pezinku, Holubyho 35, proti žalovaným 1/ V. N. G., bývajúcemu vo D., T. XX/XX, zastúpenému JUDr. Valériou Vassovou, advokátkou v Trebišove, Pribinova 2246/2, 2/ N.. N. H., bývajúcemu v Y., N. XX, zastúpenému advokátskou kanceláriou AK - JUDr. Viktória Birošová, s. r. o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, IČO: 50 457 535, 3/ K. Y., bývajúcemu v Y., R. XX, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 2 C 21/2011, o dovolaní žalobkyne a dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2016 sp. zn. 11 Co 833/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

Dovolanie žalovaného 1/ o d m i e t a.

Žalovaný 2/ má proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov v poradí druhým rozsudkom z 10. júna 2014 č. k. 2 C 21/2011-293 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z 20. februára 2008 uzavretej medzi žalovanými 1/ a 2/ ako predávajúcimi a žalovaným 3/ ako kupujúcim, žalobkyni nepriznal náhradu trov konania a uložil jej povinnosť zaplatiť náhradu trov konania žalovanému 2/ vo výške 103,30 eur a žalovanému 3/ vo výške 103,30 eur k rukám ich zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 39, § 123 a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 66b ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb."), vecne tým, že kúpna zmluva z 20. februára 2008, ktorej určenia neplatnosti sa žalobkyňa ako podielová spoluvlastníčka domáha z dôvodu porušenia jej predkupného práva v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka, je zmluvou uzavretou v rámci speňaženia majetku úpadcu - žalovaného 1/ v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 6 K 92/2004.

Nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom tejto kúpnej zmluvy, boli majetkom patriacim do konkurznej podstaty a o ich speňažení mimo dražby správcom konkurznej podstaty - žalovaným 2/ v prospech žalovaného 3/ bolo rozhodnuté opatrením konkurzného súdu z 5. februára 2008 č. k. 6 K 92/2004-92, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. februára 2008. Uvedené konkurzné konanie je právoplatne skončené, preto od neho a od rozhodnutí konkurzného súdu v ňom vydaných nemožno predmetnú kúpnu zmluvu vyčleniť a mimo rámca konkurzného konania o nej rozhodovať resp. rozhodovať o postupe a ďalších právoplatných rozhodnutiach konkurzného súdu. Pokiaľ žalobkyňa mala za to, že správca konkurznej podstaty (žalovaný 2/) nepostupoval v súlade so zákonom, túto námietku bolo možné riešiť len v rámci konkurzného konania. Žalovaný 3/ nadobudol spoluvlastnícke právo k nehnuteľnostiam uvedeným v kúpnej zmluve z 20. februára 2008 na základe súdom schváleného plánu speňaženia majetku konkurznej podstaty úpadcu podľa zákona č. 328/1991 Zb. (t. j. na základe iných skutočností uvedených zákonom v zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka), preto nemôže ísť o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Uvedený spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaným 3/ považoval súd prvej inštancie za originárny, ktorý zároveň vylučuje aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne na určení neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 31. marca 2016 sp. zn. 11 Co 833/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám vyplývajúcim z § 157 ods. 2 O.s.p. Žalobkyňa síce tvrdila, že nevedela o konkurze manžela (žalovaného 1/) a žiadnu obálku s predkupným právom neprevzala, lebo mala s ním narušené vzájomné vzťahy, avšak v konaní neponúkla iný dôkaz, ktorým by potvrdila svoje tvrdenia a prednesy v tomto konaní a súd prvej inštancie nie je povinný tieto dôkazy vyhľadávať, lebo je vecou účastníka konania, aby ich vykonanie navrhol a aby sa staral o svoje práva. Zopakoval, že spoluvlastnícky podiel žalovaného 1/ k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy z 20. februára 2008, bol prevedený na žalovaného 3/ v rámci schváleného plánu speňaženia majetku v právoplatne skončenom konkurznom konaní. Z tohto dôvodu predmetná kúpna zmluva nemôže byť neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, iné dôvody jej neplatnosti neboli zistené a originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaným 3/ vylučuje aktívnu legitimáciu žalobkyne na určení jej neplatnosti. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.). Uviedol, že má subjektívne právo podať dovolanie proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pretože hrubo zasiahlo do jeho práv a poškodilo ho tým, že jeho spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam bol nezákonne vedeným konkurzným konaním a absolútne neplatným právnym úkonom prevedený do vlastníctva žalovaného 3/ a následne do vlastníctva ďalšej osoby. Žalovaný 2/ ako osoba neoprávnená zastupovať dovolateľa v konkurznom konaní počas pozastavenia jeho činnosti previedol jeho spoluvlastnícky podiel špekulatívnym spôsobom za obzvlášť nízku sumu, čím ukrátil konkurznú podstatu. Podľa jeho názoru rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií neobsahujú žiadne zhodnotenie skutkového stavu, právne posúdenie veci ani vysvetlenie zásadných dôvodov potrebných pre rozhodnutie, ich odôvodnenia sú nedostatočné, nezrozumiteľné, súdy sa v nich nevysporiadali so všetkými v konaní namietanými dôvodmi neplatnosti kúpnej zmluvy (predovšetkým namietanou relatívnou neplatnosťou zmluvy) a odvolacími dôvodmi a v dôsledku toho sú nepreskúmateľné. Ďalej namietal, že súdy nesprávne právne posúdili aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne v konaní. Mal za to, že ak v konaní bol preukázaný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, aktívna vecná legitimácia už nemala byť zo strany súdu skúmaná a pokiaľ súdy oboch nižších inštancií len pre jej nedostatok žalobu zamietli, odňali účastníkom možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti (k otázke vecnej legitimácie) tiež namietal, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku bez akéhokoľvek bližšieho zdôvodnenia odklonil od svojho skôr prijatého záveru vyjadreného v jeho predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, čo má za následok, že jeho rozhodnutie je prekvapivé a arbitrárne. Napokon súdu prvej inštancie vytýkal, že ak odmietol

preskúmať postup konkurzného súdu len preto, že by preskúmal postup inak svojho nadriadeného súdu, nielenže odopiera spravodlivosť, ale rozhoduje zaujato. Z týchto dôvodov mal za to, že súdne rozhodnutia nie sú výsledkom náležite zisteného skutkového stavu, nedávajú odpovede na všetky sporné otázky a bola nimi porušená dispozičná zásada civilného procesu, pokiaľ súdy aktívne vyhľadávali a vykonávali účastníkmi nenavrhnuté dôkazy a ak si súdy osvojili odlišný právny názor aj na skutočnosti, ktoré neboli v konaní sporné a vysporiadali sa s nimi v rozpore s tým, na čom zhodne trvali účastníci. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním tiež žalobkyňa. Jeho prípustnosť vyvodzovala z toho, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (§ 420 písm. e/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov - ďalej len „C.s.p.“), súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.), rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pretože záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená (§ 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.). Podľa jej názoru súd prvej inštancie zaťažil konanie vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ C.s.p., pokiaľ sudkyňa okresného súdu odmietla preskúmať postup iného súdu len preto, že by preskúmavala postup inak svojho nadriadeného súdu - krajského súdu, ktorý je v konkurznom konaní súdom prvej inštancie, čím nielen odoprela spravodlivosť, ale rozhodla zaujato. Súdom oboch nižších inštancií vytýkala, že odôvodnenia ich rozhodnutí nezodpovedajú zákonným kritériám, neobsahujú vysvetlenie zásadných dôvodov potrebných pre rozhodnutie, súdy sa v nich nevysporiadali so všetkými namietanými dôvodmi neplatnosti a všetkými odvolacími dôvodmi, bez akéhokoľvek bližšieho zdôvodnenia sa odklonili od právneho názoru vysloveného v skoršom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu v tejto veci a ich rozhodnutia nie sú výsledkom náležite zisteného skutkového stavu, pretože si osvojili odlišný názor na skutočnosti, ktoré neboli v konaní sporné, nezaoberali sa ňou predloženými dôkazmi, zamietli vykonanie ďalších dôkazov ktoré navrhla a svoje rozhodnutia založili na dôkazoch, ktorý nebol získaný zákonným spôsobom. Dovolaťka obom súdom nižších inštancií vytýkala, že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa jej názoru kúpna zmluva z 20. februára 2008 je absolútne neplatná v zmysle § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalovaný 2/ ako správca konkurznej podstaty ju uzavrel počas pozastavenia jeho správcovskej činnosti, ktoré konkurznému súdu neoznámil a jej uzavretie bolo výsledkom konkurzu vedeného nezákonným spôsobom, keď žalovaný 2/ speňazoval majetok úpadcu - žalovaného 1/ mimo dražby v rozpore so schváleným plánom speňazenia, pokiaľ mal schôdzou konkurzných veriteľov schválené len dve kolá speňazenia majetku, avšak majetok previedol až vo štvrtom kole bez zvolania schôdze veriteľov za účelom rozhodnutia o ďalšom postupe, pričom išlo o majetok, ktorý na základe § 27 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. nemožno speňažiť mimo dražby bez schválenia plánu speňazenia schôdzou konkurzných veriteľov. Neplatnosť predmetnej kúpnej zmluvy odôvodnila tiež jej relatívnou neplatnosťou v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka, keď žalovaný 2/ pri speňazovaní majetku žalovaného 1/ porušil jej zákonné predkupné právo k speňazovaným nehnuteľnostiam, ktoré jej ako podielovej spoluvlastníčke patrilo na základe § 140 Občianskeho zákonníka. Počas celého konkurzného konania nebola riadne vyzvaná na uplatnenie si predkupného práva, pretože list obsahujúci takúto ponuku jej bol doručovaný na adresu, na ktorej v tom čase nebývala, prevzal ho jej manžel - žalovaný 1/ a žalobkyni ho neodovzdal. Ak súdy vyhodnotili, že takéto doručenie výzvy na uplatnenie si predkupného práva v konkurznom konaní bolo účinné, odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu o doručovaní a v tejto súvislosti poukázala na judikáty R 19/1968, R V/1968 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 81/2010. Navyše, samotná výzva obsahovala ponuku na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu za 500 000,- Sk, hoci žalovanému 3/ bol predaný za cenu 100 000,- Sk. Ďalej uviedla, že súdy zaujali vo veci názor o nedostatku jej aktívnej legítimácie na dovolanie sa neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy, avšak táto jej vyplýva priamo z ustanovení Občianskeho zákonníka a poukázala pri tom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 239/2012 (publikované pod R 7/2016), 5 Obo 35/2012 a R 15/2005. Za nesprávny považovala tiež záver, že námietku neplatnosti kúpnej zmluvy spôsobenej nezákonným postupom správcu bolo možné riešiť len v rámci konkurzného konania.

Účastníčkou konkurzného konania nebola, čo potvrdil aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď odmietol jej sťažnosť ako podanú neoprávnenou osobou, preto sa nemohla domôcť svojich práv v konkurznom konaní, ale musela podať civilnoprávnu žalobu a pokiaľ túto žalobu jej súdy nižších inštancií zamietli z dôvodu, že nemožno preskúmať platnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej v konkurze mimo konkurzného konania, výslovne jej odopreli spravodlivosť a jej právo na súdnu ochranu. Nesúhlasila ani so záverom, že žalovaný 3/ nadobudol predmetné nehnuteľnosti originárnym spôsobom. Žalovaný 3/ bol ako vlastník týchto nehnuteľností zapísaný do katastra vkladom z titulu kúpnej zmluvy, a nie na základe iných právnych skutočností (§ 132 Občianskeho zákonníka). Napokon poznamenala, že zákon o konkurze a vyrovnaní neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by vylučovalo navrátenie do predošlého stavu, a opatrenie v zmysle zákona o konkurze a vyrovnaní nie je rozhodnutím, ktoré by poskytovalo práva či ukladalo povinnosti iným osobám ako správcovi, nie je rozhodnutím, ktoré by bolo záväzné pre iné osoby ako správcu, ani rozhodnutím, ktorým sa nadobúda resp. na základe ktorého by bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo. Opatrenie, na základe ktorého konkurzný súd udelil súhlas na speňaženie majetku žalovaný 2/ získal nezákonným spôsobom, keď konkurzný súd uviedol do omylu zamlčaním pozastavenia jeho správцovskej činnosti a realizovaním predaja nehnuteľností bez súhlasu schôdze veriteľov, hoci ho na to súd výslovne upozornil. Na takomto nezákonne získanom dôkaze preto nemali súdy založiť svoje rozhodnutie. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne aby rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že jej žalobe v plnom rozsahu vyhovie.

5. Žalobkyňa k dovolaniu žalovaného 1/ uviedla, že súhlasí s jeho dovolaním a má za to, že sú dané v ňom uvádzané dovolacie dôvody.

6. Žalovaný 1/ k dovolaniu žalobkyne uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s ňou uvádzanými dovolacími dôvodmi a pokladá ich za opodstatnené.

7. Žalovaný 2/ sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril. K dovolaniu žalovaného 1/ uviedol, že žalovaný 1/ nie je aktívne procesne legitimovaný na podanie dovolania proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu, pretože bol stranou, proti ktorej žaloba smerovala a mal v konaní plný úspech. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považoval za správny, dostatočne jasný a zrozumiteľný, v ktorom súd určito uviedol všetky skutočnosti, ktorými sa riadil pri rozhodovaní. K namietanej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. uviedol, že žalovaný 1/ neuviedol žiadne argumenty alebo dôkazy, ktoré by svedčili o skutočnosti, že v konaní konal vylúčený sudca. Navrhoval, aby dovolací súd dovolanie žalovaného 1/ ako nedôvodné zamietol.

8. Žalovaný 3/ sa k dovolaniu žalobkyne a dovolaniu žalovaného 1/ nevyjadril.

9. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

10. Vo vzťahu k dovolaniu podanému žalovaným 1/ Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie žalovaného 1/ je procesne prípustné a dospel k záveru, že ho treba odmietnuť, pretože bolo podané osobou, ktorá na tento úkon nebola oprávnená.

11. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovaného 1/ bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a podmienky prípustnosti podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016.

12. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (por. § 236 ods. 1 O.s.p.).

13. Podľa § 240 ods. 1 prvej vety O.s.p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

14. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne účinky, t. j. aby na jeho základe vznikli procesné vzťahy vyplývajúce z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti tak z objektívneho, ako aj zo subjektívneho hľadiska. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - teda či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku prípustné, či bolo podané v zákonom stanovenej lehote a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 236 až § 241 O.s.p.). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto dovolanie podáva - teda či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje domáhať sa dovolacieho prieskumu (§ 240 ods. 1 prvá veta O.s.p.). Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery a či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo. Záver o tom, že podané dovolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania.

15. I keď ustanovenie § 240 ods. 1 prvá veta O.s.p. právo podať dovolanie zveruje účastníkovi konania, ktorým podľa § 90 O.s.p. (teraz obdobne § 60 C.s.p.) je navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje, konštantná rozhodovacia prax odvolacieho súdu (R 40/1993 a R 50/1999) ustálila, že z účelu dovolania ako opravného prostriedku vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov-jednotlivcov (§ 1 O.s.p., teraz por. čl. 2 ods. 1 C.s.p.), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú narušané. Z uvedeného teda vyplýva, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevzniklo a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania.

16. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania, ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (3 Cdo 46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (5 Cdo 215/2010).

17. V danom prípade súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol a odvolací súd tým, že na odvolanie žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, rozhodol v prospech žalovaného 1/. Žalovanému 1/ teda z procesného hľadiska nebola spôsobená žiadna procesná ujma, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nezhoršuje jeho doterajšie právne postavenie, nezužuje mu jeho práva ani nerozširuje jeho povinnosti. Žalovaný 1/ teda mal v konaní podľa procesného výsledku (zamietnutia žaloby žalobkyne) plný úspech vo veci (t. j. procesný úspech v plnom rozsahu), preto nie je účastníkom konania (stranou sporu) subjektívne oprávneným na podanie dovolania proti uvedenému

rozhodnutiu odvolacieho súdu. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie žalovaného 1/ ako dovolanie podané neoprávnenou osobou odmietol (§ 447 písm. b/ C.s.p.).

18. V ďalšom dovolací súd pristúpil k skúmaniu splnenia podmienok prípustnosti dovolania podaného žalobkyňou.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

20. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

21. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

25. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 resp. § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

26. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. e/ a f/ C.s.p. a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.

27. Podľa § 420 písm. e/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

28. Pokiaľ dovolateľka namieta, že v prvoinštančnom konaní rozhodovala vylúčená sudkyňa, pretože rozhodla zaujato, ak v prejednávaní veci odmietla preskúmať postup konkurzného súdu, ktorý je inak jej nadriadeným súdom a v tomto dôsledku žalobu zamietla, dovolací súd uvádza, že táto jej námietka je zjavne nenáležitá, pretože nemá základ v ustanovení § 49 C.s.p. Podľa § 49 C.s.p. (predtým § 14 O.s.p.) k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu môže dôjsť len vtedy, a/ keď ich pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať, alebo b/ ak sudca prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštalácie. Dovolateľka námietku podľa § 420 písm. e/ C.s.p. však spája s postupom a rozhodovaním sudcu v konaní a s jeho právnym názorom na prejednávanú vec. V postupe sudcu pri prejednávaní konkrétnej veci a v jeho rozhodnutí o predmete sporu sa prejavuje samotný výkon súdnictva, z povahy ktorého vyplýva, že sám osebe nemôže zakladať zaujatosť sudcu. Dovolateľkou namietané skutočnosti v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku (a rovnako aj predošlej procesnej úpravy) nie sú spôsobilé privodiť vylúčenie sudcu z konania pre jeho zaujatosť (v zmysle § 53 ods. 3 C.s.p. a predtým § 15a ods. 5 O.s.p. súd na takúto námietku neprihliada) a v tomto dôsledku nie sú ani spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e/ C.s.p. (predtým § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.), pretože základom pre vylúčenie sudcu a zároveň základom vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. e/ C.s.p. môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie to, že strana sa nestotožňuje s postupom sudcu v konaní, s jeho právnym názorom a jeho rozhodovaním. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namieta, že v konaní rozhodoval vylúčený sudca (§ 420 písm. e/ C.s.p.).

29. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

30. Pre naplnenie dôvodu dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil účastníkovi konania realizovať jemu patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

31. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu

hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

32. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (por. R 129/1999, ale tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

33. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (por. napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014 a 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

34. K tvrdeniu dovolateľky, že rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií sú nedostatočne odôvodnené a v dôsledku toho nepreskúmateľné, dovolací súd poznamenáva, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť (nedostatok odôvodnenia) rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

35. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

36. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne a stručne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

37. Podľa názoru dovolacieho súdu potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. (teraz § 393 ods. 2 C.s.p.) z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. V danom prípade treba mať

na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Preto pokiaľ súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, čo je predmetom konania, aké skutočnosti tvrdili sporové strany, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich vyhodnotil, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti vzal za preukázané, a teda z akého skutkového stavu veci vychádzal, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil (jeho vecnou správnosťou sa dovolací súd nezaoberal), a odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 219 ods. 2 O.s.p.), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií je zrejmé, že súdy po zistení, že kúpna zmluva, určenia neplatnosti ktorej sa žalobkyňa domáha, bola uzavretá v rámci speňaženia konkurznej podstaty v konkurznom konaní, a to na základe opatrenia príslušného konkurzného súdu a pod jeho dohľadom, dospeli k záveru, že pokiaľ bolo konkurzné konanie právoplatne skončené, už sa nemožno v inom (samostatnom) konaní účinne domáhať určenia jej neplatnosti (t. j. absolútnej aj relatívnej), vyčleniť ju spod konkurzného konania, ktorého je v spojení s ostatnými rozhodnutiami konkurzného neoddeliteľnou súčasťou, a mimo rámca inštančného postupu preskúmať postup a právoplatné rozhodnutia konkurzného súdu. Súdy ďalej uviedli, že pokiaľ uvedená kúpna zmluva bola uzavretá v rámci speňaženia konkurznej podstaty na základe rozhodnutia konkurzného súdu, nemôže ísť o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 3/ na jej základe nadobudol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a žalobkyni na požadovanom určení jej absolútnej neplatnosti chýba aktívna vecná legitímácia. Z týchto dôvodov bolo podľa názoru súdov potrebné žalobu zamietnuť.

38. Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia správnosť právnych záverov, na ktorých je rozhodnutie založené, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá; nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 54/2012 a R 24/2017). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06).

39. Dovolací súd v tejto súvislosti dodáva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky námietky odvolania (najmä, ak niektoré z nich žalobkyňa v odvolaní vymedzila len odkazom na označenie zákonného ustanovenia bez ich bližšej konkretizácie). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Odvolací súd aplikáciou § 219 ods. 2 O.s.p. (teraz § 387 ods. 2 C.s.p.) vyjadruje nielen svoj záver, že napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za vecne správne, ale zároveň (i keď bez výslovného vyjadrenia) aj záver, že námietky vznesené účastníkom konania v odvolaní nie sú dôvodné, právne významné alebo spôsobilé spochybniť správnosť záverov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak sú splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky sú splnené, má aplikácia § 219 ods. 2 O.s.p. oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

40. Pokiaľ dovolateľka namieta, že jediný odsek napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa krajský súd snažil zhrnúť svoje vlastné právne závery (str. 7 rozsudku), je nespisovný, gramaticky nesprávny a nezrozumiteľný, dovolací súd považuje za potrebné osobitne poznamenať, že inštančne nadriadený súd má právo v rámci opravného konania zhodnotiť kvalitu napadnutého rozhodnutia a dostatočnosť jeho odôvodnenia. Záver, či odôvodnenie rozhodnutia poskytuje dostatočný podklad pre

jeho preskúmanie, však závisí výlučne od zistenia inštančne nadriadeného súdu, a nie od subjektívneho tvrdenia (názoru) strany sporu. V danom prípade predposledný odsek odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je síce z hľadiska štylistickej stavby súvetí nekoherentný, avšak len jazyková a štylistická kvalita odôvodnenia rozhodnutia (resp. jeho častí) bez ďalšieho nemôže založiť prípustnosť dovolania. Rozhodujúcim je obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorého v danej veci vyplýva, že v ňom odvolací súd len opakuje skutkové zistenia a právne závery súdu prvej inštancie. Dovolací súd opätovne pripomína, že ak odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie a v celom rozsahu sa stotožní s jeho odôvodnením, odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je zahrnuté aj v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu a tvorí s ním kompletizujúcu jednotu; v tomto prípade stačí, ak sa odvolací súd obmedzí len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého prvoinštančného rozhodnutia, tak ako tomu bolo aj v prejednávanej veci. Za porušenie práva na spravodlivý súdny proces a zároveň procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

41. K námietke dovolateľky, že bolo porušené jej právo na spravodlivý proces a odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd v napádanom potvrdzujúcom rozsudku sa bez bližšieho odôvodnenia odklonil od právneho názoru (týkajúceho sa preukázania naliehavého právneho záujmu) vyjadreného v jeho skoršom zrušujúcom uznesení, dovolací súd uvádza, že v zmysle § 226 O.s.p. (teraz § 391 ods. 2 C.s.p.) ak bolo odvolacím súdom rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie viazaný je vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (a ani Civilného sporového poriadku) ale nemožno vyvodiť, že odvolací súd je viazaný pôvodným právnym názorom, ktorý v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí vyslovil, ak sa vec v dôsledku opravného prostriedku podaného proti ďalšiemu rozhodnutiu znova stane predmetom opravného konania (R 68/1971). Postupom súdu, ktorý sa neprieči zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

42. Dovolateľka ďalej namieta vady súvisiace s dokazovaním. Dokazovanie je časť civilného procesu, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci (por. § 187 ods. 1 a 2 C.s.p.). Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v civilnom procese nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (por. § 120 ods. 1 O.s.p., teraz § 185 C.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky stranou navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ C.s.p., lebo týmto postupom súd neznemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

43. Pokiaľ dovolateľka tvrdí, že súdy vykonané dôkazy nevyhodnotili správne a nezaoberali sa všetkými v konaní tvrdenými skutočnosťami, a teda vychádzali z nesprávnych skutkových zistení a skutkových záverov, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do obsahu práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

44. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je spôsobilé založiť ani neúplné zistenie skutkového stavu (R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993). Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 420 C.s.p.) a hmotnoprávných (§ 421 ods. 1 C.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

45. K predchádzajúcim bodom odôvodnenia dovolací súd pripomína konštatovanie Ústavného súdu

Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

46. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľka neopodstatnene tvrdí, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (§ 420 písm. e/ C.s.p.) a že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jej dovolania v zmysle § 420 písm. e/ a f/ C.s.p. preto nemožno vyvodiť.

47. Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej pristúpil ku skúmaniu, či žalobkyňa dôvodne vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z dôvodu, že ňou napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

48. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

49. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C.s.p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku (teda v žiadnom prípade nie skutkovú otázku), ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

50. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 C.s.p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (por. § 432 C.s.p.). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

51. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.

52. Súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

53. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je (ako už bolo uvedené vyššie) charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Aby mala dovolateľom nastolená otázka relevantný význam v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

54. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže ale najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p.

55. Vychádzajúc z vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je teda povinnosťou dovolateľa pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C.s.p. výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň ak má byť dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., musí dovolateľ špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu s uvedením konkrétnych rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

56. V danom prípade dovolateľka zastáva názor, že bolo porušené jej zákonné predkupné právo v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka tým, že počas celého konkurzného konania jej nebola riadne doručená výzva na jeho uplatnenie, samotná ponuka na jeho využitie obsahovala inú (vyššiu) cenu predaja, za akú boli predmetné nehnuteľnosti skutočne predané, a napokon v treťom a štvrtom kole speňažovania predmetných nehnuteľností jej výzva na uplatnenie predkupného práva nebola zasielaná vôbec. Odvolaciemu súdu vytýkala, že v tejto otázke sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo veciach doručovania, konkrétne od rozhodnutí najvyššieho súdu R 19/1968, R V/1968 a 6 Cdo 81/2010, pretože výzva s ponukou na uplatnenie predkupného práva bola doručovaná na adresu, na ktorej sa v tom čase nezdržiavala a prevzal ju jej manžel (žalovaný 1/ - úpadca v konkurznom konaní), a teda nemohlo dôjsť k jej účinnému doručeniu. Dovolateľka uvádza, že pri posúdení tejto otázky sa odvolací súd odklonil od rozhodnutia R 19/1968, v zmysle ktorého „doručenie do rúk inej osoby než účastníka konania nemôže mať účinky riadneho doručenia“, a rozhodnutia R V/1968, podľa ktorého „písomnosť určenú dvom účastníkom, ktorí sú manželmi, nemožno doručiť spoločnou poštovou zásielkou na spoločnú doručenkú. Doručenie je v takom prípade účinné len u manžela, ktorý poštovú zásielku prevzal a jej prevzatie potvrdil svojím podpisom na doručenkú.“. V dovolacom konaní bolo predovšetkým potrebné posúdiť, či sa táto argumentácia žalobkyne týka skutkovej alebo právnej otázky.

57. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom súdnom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné

napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Pokiaľ v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C.s.p. a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

58. V danom prípade dovolateľka napáda správnosť skutkového záveru odvolacieho súdu (premisy), že ponuka na využitie predkupného práva jej bola riadne oznámená. Pre záver o tom, že bolo zákonné predkupné právo (oprávneného) spoluvlastníka k spoluvlastníckemu podielu druhého (povinného) spoluvlastníka rešpektované, musia byť splnené viaceré podmienky a jednou z nich je povinnosť povinného spoluvlastníka riadne oznámiť ponuku na využitie predkupného práva oprávnenému spoluvlastníkovi. Skutočnosť, či v predmetnom (konkrétnom) prípade dovolateľke ako oprávnenej zo zákonného predkupného práva bola alebo nebola účinne doručená ponuka na využitie predkupného práva spôsobom, akým uvádza, má skutkovú, a nie právnu povahu. Je skutkovým zistením, na základe ktorého (v spojení s ďalšími relevantnými skutkovými zisteniami) súd učiní záver, či bolo alebo nebolo jej patriace zákonné predkupné právo rešpektované a následne právny záver, či právny úkon, predmetom ktorého bolo scudzenie nehnuteľností, ku ktorým sa jej zákonné predkupné právo viaže, je úkonom platným alebo nie. Z uvedených dôvodov dovolateľkou vymedzená otázka - či jej bola ponuka na využitie zákonného predkupného práva riadne a účinne oznámená (doručená), pokiaľ jej bola doručovaná na adresu, na ktorej sa v tom čase nezdržiavala, a pokiaľ ju prevzal jej manžel, ktorý je zároveň osobou povinnou z predkupného práva - nespĺňa kritérium právnej otázky zameranej na interpretáciu konkrétneho právneho predpisu (resp. jeho konkrétneho ustanovenia), ale predstavuje otázku, ktorá sa týka skutkových záverov súdov nižších inštancií a vlastného chápania skutkových zistení dovolateľkou. Dovolací súd so zreteľom na ustanovenie § 442 C.s.p. nemôže pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C.s.p. hodnotiť správnosť skutkových zistení odvolacieho súdu, spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov alebo výsledok ich hodnotenia premietajúci sa do skutkových zistení odvolacieho súdu. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že vymedzená otázka predstavuje skutkovú (a nie právnu) otázku, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobkyne v zmysle tohto ustanovenia v rozhodovanej veci.

59. Žalobkyňa ďalej s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu R 15/2005, R 7/2016 a 5 Obo 35/2012 namietala, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) aj v prípade posúdenia existencie nedostatku jej aktívnej vecnej legitímácie na požadovanom určení. Podľa jej názoru „aktívna legitímácia a naliehavý právny záujem pri určovacej žalobe splyvajú a pri preukázaní naliehavého záujmu nemožno žalobu zamietnuť pre nedostatok aktívnej legitímácie". S odkazom na rozhodnutie R 15/2005 uviedla, že: „V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že pre určovaciu žalobu nie je určujúca hmotnoprávna legitímácia účastníkov, ale existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení." Z rozhodnutia R 7/2016 citovala, že podielový spoluvlastník ako nositeľ predkupného práva má „(...) aj oprávnenie domáhať sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy. Nesprávny je preto záver odvolacieho súdu o nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne v danej veci.". Napokon poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 35/2012, podľa ktorého „na určení relatívnej neplatnosti takto uzavretej kúpnej zmluvy je preto daný naliehavý právny záujem, lebo v prípade úspešnosti žalobca by mal možnosť uplatniť si zákonné predkupné právo na spoluvlastnícky podiel úpadcu".

60. So zreteľom na vyššie definované kritériá právnej otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods.

1 písm. a/ C.s.p., žalobkyňou namietané nesprávne právne posúdenie veci tak, ako ho formulovala, nebolo spôsobilé založiť prípustnosť jej dovolania podľa tohto ustanovenia, a to z dôvodu poukazu na odklon od ňou uvádzaných rozhodnutí dovolacieho súdu. Pokiaľ sa dovolateľka domnievala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu R 15/2005 a R 7/2016, aby doložila odklon odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. pri posudzovaní otázky, či možno osobitne skúmať vecnú legitímáciu strany a určovaciu žalobu pre jej nedostatok zamietnuť, ak bol preukázaný jej naliehavý právny záujem na požadovanom určení, odvolací súd uvádza, že uvedené rozhodnutia nie sú vo vzťahu k ňou nastolenému právnemu posúdeniu príliehavé pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v nich riešených. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne dáva dovolateľke do pozornosti, že pokiaľ mieni odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uplatniť ako dovolací dôvod, nepostačuje, aby účelovo vybrala z kontextu odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu jednu vetu bez ohľadu na celé jeho odôvodnenie, ale je nevyhnutné, aby sa oboznámila s predmetným rozhodnutím ako celkom. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 105/2003, publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 15/2005, sa najvyšší súd zaoberal otázkou, či je daná prekážka veci rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p.) v prípade, že predchádzajúcim rozsudkom bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a v prípade, že predchádzajúcim rozsudkom bola určovacia žaloba zamietnutá iba z dôvodu, že žalobcovia sa pôvodnou žalobou domáhali určenia spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti v iných podieloch, než ktoré im v skutočnosti patria. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 239/2012, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2016, rieši právnu otázku, či osoba (nadobúdateľ), ktorá nadobudla spoluvlastnícky podiel od podielového spoluvlastníka (prevodcu) po tom, ako bolo jeho (prevodcovu) predkupné právo porušené, je aktívne vecne legítimovaná domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu porušujúceho predkupné právo aj napriek tomu, že prevodca v čase, keď bol ešte podielovým spoluvlastníkom, svoje oprávnenie vyplývajúce z porušenia predkupného práva neuplatnil. Z odôvodnenia týchto rozhodnutí nevyplýva, že by sa v nich dovolací súd zaoberal tým, či pri určovacej žalobe vecná legitímácia a naliehavý právny záujem splývajú, a či, ak by bol preukázaný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, už nemožno osobitne skúmať vecnú legitímáciu procesných strán.

61. Založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nebola spôsobilá ani námietka dovolateľky o rozpore napadnutého rozsudku odvolacieho súdu s právnymi závermi vyslovenými v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 35/2012, pretože v tomto prípade dovolateľka neodkazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho (Obdo resp. ObdoV), ale na rozhodnutie, ktoré vydal najvyšší súd ako súd odvolací (Obo).

62. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že žalobkyňa vo svojom dovolaní neoznačila rozhodnutia vyjadrujúce právne názory od ktorých sa v prejednávanej veci odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd. Z tohto dôvodu nebol žalobkyňou vymedzený dovolací dôvod v tejto časti dovolania spôsobom uvedeným v § 432 C.s.p. Absencia takej náležitosti nemôže založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. (zákon ju považuje za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ C.s.p.), na základe čoho dovolací súd uzatvára, že prípustnosť jej dovolania v zmysle tohto ustanovenia nevyplýva.

63. Najvyšší súd Slovenskej republiky nad rámec dovolacieho prieskumu uvádza, že okrem iných rozhodnutí najvyššieho súdu (por. napr. sp. zn. 5 M Cdo 1/2010, 5 Cdo 136/2007, 3 Cdo 122/2002) aj z dovolateľkou označeného rozhodnutia R 7/2016 (a tiež 5 Obo 35/2012) vyplýva, že predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je jednak, že stranám sporu v konaní svedčí vecná legitímácia a jednak, že na požadovanom určení je naliehavý právny záujem. Vecnú legitímáciu má zásadne ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Aktívne vecne legítimovaný k žalobe o určenie môže byť aj subjekt, ktorý nie je účastníkom právneho vzťahu (práva), ak sa žalovaný právny vzťah (právo) týka priamo jeho sféry. Naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Rozhodujúcim je právny

záujem žalobcu a nie záujem žalovaného. Naliehavý záujem sa teda viaže k žalobe, resp. k otázke, či určovací žaloba môže byť spôsobilým procesným inštrumentom ochrany práva, zatiaľ čo identifikácia rozhodného hmotnoprávneho vzťahu, o ktorého určenie z hľadiska potrieb žalobcu ide, vystihuje v spore otázku aktívnej a pasívnej legitímácie (5 Cdo 136/2007). Vecná legitímácia nie je určujúcim kritériom z hľadiska naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, preto je nesprávny názor dovolateľky, že aktívna vecná legitímácia a naliehavý právny záujem pri určovacej žalobe splyvajú; práve naopak, súd je povinný posúdiť zvlášť, či každý z týchto predpokladov úspešnosti určovacej žaloby v konaní je daný, pričom vo všeobecnosti posúdenie aktívnej vecnej legitímácie predchádza posúdeniu danosti naliehavého právneho záujmu, pretože pokiaľ v konaní nie je daná aktívna vecná legitímácia žalobcu, tento nemôže mať na požadovanom určení ani naliehavý právny záujem. Nedostatok vecnej legitímácie a/alebo nedostatok naliehavého právneho záujmu je vždy dôvodom pre zamietnutie žaloby.

64. Vo vzťahu k prejednávanej veci je ale potrebné si uvedomiť, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy jednak ako podielová spoluvlastníčka oprávnená zo zákonného predkupného práva z dôvodu, že toto jej bolo porušené (t. j. relatívnej neplatnosti v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka), a jednak z pozície tretej, na predmetnom právnom úkone (kúpnej zmluve) nezúčastnenej osoby (osoby, ktorá nie je zmluvnou stranou) z dôvodu, že predmetná kúpna zmluva uzavretá medzi zmluvnými stranami - žalovaným 1/ a žalovaným 3/ je neplatná, pretože za žalovaného 1/ konal správca konkurznej podstaty (žalovaný 2/), hoci mal pozastavený výkon správcovskej činnosti, a navyše v rozpore s pokynmi schôdze konkurzných veriteľov a v rozpore s § 27 zákona o konkurze a vyrovnaní (t. j. absolútnej neplatnosti v zmysle § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by aj bola daná aktívna vecná legitímácia žalobkyne na určení relatívnej neplatnosti zmluvy a mala na tomto určení naliehavý právny záujem, neznamená to, že zároveň je daná jej aktívna vecná legitímácia a preukázaný naliehavý právny záujem tiež na určení absolútnej neplatnosti zmluvy z ňou tvrdených dôvodov a že tieto súd už nemôže skúmať. Pokiaľ odvolací súd mal za to, že je potrebné skúmať aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyne a jej naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu jej absolútnej neplatnosti pre ňou tvrdené nedostatky osobitne (samostatne) od aktívnej vecnej legitímácie a naliehavého právneho záujmu z dôvodu jej relatívnej neplatnosti pre porušenie predkupného práva a osobitne (samostatne) ich aj posúdil (tak, že pokiaľ išlo o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka, žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne zamietol), neodklonil sa pri riešení tejto právnej otázky od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

65. Z obsahu žalobkyňou podaného dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodzuje tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

66. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 C.s.p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca,

ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

67. Ako už vyššie dovolací súd uviedol, právna otázka nastolená v dovolaní musí byť kľúčová (rozhodujúca) pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Dovolateľkou nastolené právne otázky, ktoré podľa jej názoru neboli dovolacím súdom vyriešené, konkrétne v jej dovolaní uvedené pod č. 1 až 5, predmetné kritérium nespĺňajú a predstavujú len hypotetické („či je za istých okolností možné navrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá bola prevedená v rámci konkurzného konania vykonaného v zmysle zákona č. 328/1991 Zb."), resp. akademické („či je nadobudnutie vlastníckeho práva kúpnuou zmluvou k majetku z konkurznej podstaty originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva" a „či je pri pozastavení činnosti správcu rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti SR potrebné vydanie rozhodnutia o odvolaní správcu z funkcie v každom konkurznom konaní, v ktorom bol takýto správca ustanovený") právne otázky, ktoré sú celkom bezvýznamné pre rozhodovaný spor (tzn. nemali a v ďalšom konaní ani nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie) resp. vôbec s ním nesúvisia. Prípustnosť dovolania nemôžu založiť ani otázky „či spôsobuje skutočnosť, že správca prevedie majetok z konkurznej podstaty na tretiu osobu počas pozastavenia svojej činnosti absolútnu neplatnosť ním uzatvorenej kúpnej zmluvy" a „či spôsobuje relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy skutočnosť, že správca prevedie spoluvlastnícke právo k nehnuteľnosti bez toho, aby poskytol zákonné predkupné právo ďalšiemu spoluvlastníkovi nehnuteľnosti", pretože nejde o otázky kľúčové pre rozhodnutie vo veci, od ich vyriešenia rozhodnutie súdu v spore nezáviselo, odvolací súd sa týmito otázkami vo svojom rozhodnutí nezaoberal a ich vyriešenie by neovplyvnilo rozhodnutie vo veci samej a právne postavenie žalobkyne v spore. Z tohto dôvodu nebol dovolateľkou v tejto časti vymedzený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 431 až 435 C.s.p.

68. Dovolateľka ďalej v dovolaní uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - či možno absolútnu a relatívnu neplatnosť zmlúv uzatvorených správcou v konkurznom konaní preskúmať mimo konkurzného konania, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Hoci túto právnu otázku dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi ešte neriešil a zároveň ide o otázku kľúčovú pre rozhodnutie v prejednávanej veci (odvolací súd zamietol žalobu z dôvodu, že platnosť právnych úkonov vykonaných v konkurznom konaní nemožno preskúmať prostredníctvom určovacej žaloby v samostatnom konaní), dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. prípustné nie je.

69. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa pritom vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.). To znamená, že ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p.

70. Tento záver je aktuálny aj v rozhodovanej veci, pretože z obsahu dovolania žalobkyne nie je zrejmé, v čom považuje rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k ňou nastolenej právnej otázke za nesprávne (v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia) a ako mal odvolací súd podľa jej názoru nastolenú právnu otázku správne riešiť. Pokiaľ dovolateľka vo svojom dovolaní len pristúpila k strohému vymenovaniu právnej otázky, ktorú podľa jej názoru odvolací súd posúdil nesprávne, k takýmto spôsobom vymedzenej právnej otázke je potrebné uviesť, že nespĺňa zákonom stanovenú požiadavku kladenú na spôsob jej vymedzenia v zmysle § 432 ods. 2 C.s.p.

71. Pri prejednaní dovolania môže dovolací súd vychádzať iba z obsahu dovolania a nemôže nahrádzať pasivitu dovolateľa (zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom) a vytvárať namiesto neho vlastnú právnú argumentáciu vyvodením z možnej nespokojnosti dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, ktorej správnosť alebo nesprávnosť by mala byť podrobená dovolaciemu prieskumu. V takom prípade by totiž dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania v Civilnom sporovom poriadku a účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p., ale aj princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keďže rozhodnutie dovolacieho súdu by bolo založené na iných skutočnostiach, ako boli tvrdené dovolateľom a ku ktorým mal možnosť vyjadriť sa žalovaný ako protistrana vo svojom vyjadrení k dovolaniu. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto platí, že odlišný pohľad dovolateľky na správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu bez vymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p. nemôže zakladať prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p.

72. V danom prípade bolo potrebné právne argumentovať, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia súdov oboch nižších inšancií, že pokiaľ bolo konkurzné konanie právoplatne skončené, už sa nemožno v inom (samostatnom) konaní účinne domáhať určenia neplatnosti (t. j. absolútnej aj relatívnej) právneho úkonu urobeného v rámci speňaženia konkurznej podstaty v konkurznom konaní na základe opatrenia príslušného konkurzného súdu a pod jeho dohľadom, vyčleniť tento právny úkon spod konkurzného konania, ktorého je v spojení s ostatnými rozhodnutiami konkurzného neoddeliteľnou súčasťou, a mimo rámca inštančného postupu preskúmať postup a právoplatné rozhodnutia konkurzného súdu, a právne argumentovať, prečo je napriek uvedenému procesne prípustné samostatnou žalobou podľa § 80 písm. c/ O.s.p. (teraz § 137 písm. c/ C.s.p.) úspešne napadnúť platnosť právneho úkonu, ktorý bol uskutočnený v rámci konkurzného konania. Samotné konštatovanie, že žalobkyňa nemala inú možnosť, ako sa domôcť ochrany svojich práv v konkurznom konaní, keďže nebola účastníčkou konkurzného konania, a tak „musela“ podať túto určovaciu žalobu (hoci jej Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 9. decembra 2010 sp. zn. II. ÚS 344/2010, ktorým odmietol jej sťažnosť, výslovne uviedol, že ak je toho názoru, že správca konkurznej podstaty jej postupom v konkurznom konaní bez náležitej odbornej starostlivosti príp. porušením inej právnej povinnosti spôsobil škodu, náhradu tejto škody si zákonom ustanoveným spôsobom mohla uplatňovať na všeobecnom súde v riadnom občianskom súdnom konaní), a preto ak súd jej takúto žalobu zamietol, výslovne tým odoprel spravodlivosť a jej právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, nie je v zmysle § 432 C.s.p. postačujúce, pretože sa ním nenamietala nesprávnosť právneho posúdenia a nie je z neho zrejmé, v čom z hľadiska právneho posúdenia veci je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nesprávne a neobsahuje právnú argumentáciu, ako táto právna otázka mala byť odvolacím súdom správne riešená. Dovolací súd zároveň dodáva, že z práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby bola pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

73. Z tohto dôvodu dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. nebol žalobkyňou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 C.s.p. Absenciu takej náležitosti považuje Civilný sporový poriadok za dôvod pre odmietnutie dovolania (§ 447 písm. f/ C.s.p.).

74. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne, a to v časti namietajúcej vadu zmätočnosti (§ 420 písm. e/ a f/ C.s.p.) ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p. a vo zvyšnej časti (namietajúcej odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tiež jeho nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 432 C.s.p.) podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p.

75. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania žalovaného 2/ a o trovách konania žalovaného 3/ dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného 2/ rozhodne súd prvej inšancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

76. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.